

**Posudek na sborník statí „Paradigmy budúcich zmien v 21. storočí. Adaptačné procesy
– budúcnosť Európy a Slovenska“**

Editor: doc. Ing. Iveta PAUHOFOVÁ, CSc.

Recenzovaný sborník prací logicky navazuje na předchozí publikace „Infrastruktúra spoločnosti, infraštruktúra človeka a kontrolovaná spoločnosť“ (2012), „Európa, Slovensko – súvislosti globálneho ekonomického a mierového potenciálu“ (2013) a „Globálny svet – spolupráca alebo konfrontácia?“ (2014).

Dané publikace spojuje s recenzovaným sborníkem hledání odpovědi na otázku, jak se „vyrovnávat“ s globálními problémy dneška. Podstata globálních problémů spočívá primárně v jejich ontologii. To znamená, že globální problémy nelze vyřešit tím, že je budeme ignorovat. Jejich „zvládávání“ si vyžaduje poznat jejich podstatu. A to je úkolem teorie, která může spolu s jejich reflexí nabídnout odpovídající epistemické paradigma a formulovat přístupy a strategie, jak je regulovat.

Autoři sborníku tyto proměny pojmenovávají termínem „adaptační procesy“. Tento termín, původně používaný v přírodních vědách, ve sborníku denotuje množinu problémů, jež musí (měla by) soudobá globalizovaná společnost řešit, pokud má adekvátně reagovat na existující změny. Jimi se zabývají jednotlivé příspěvky. Jejich vyjmenování sice není (a ani nemůže) být komplexní, avšak je reprezentativní a cíleně selektivní.

Autoři se koncentrují na problémy, které se týkají budoucího směřování Evropské unie a Slovenska v 21. století. Definují trajektorie, které mají podobu možných stavů světa. Tyto stavy světa jsou nahlíženy ve dvou rovinách: a to v rovině pozitivně explanační, kdy čtenář dostává informaci, „co se může stát?“ a v rovině normativní, kdy výsledkem výpovědi je obraz světa, v němž se hledá odpověď na otázku, „co by se mělo stát?“ Této logice odpovídá i

členění a struktura publikace. Noeticky ji sjednocuje uvedený dvojí přístup. Věcně ji integruje problematika budoucnosti Evropské unie a Slovenské republiky v ní viděná optikou řady dílčích problémů řešených v jednotlivých příspěvcích.

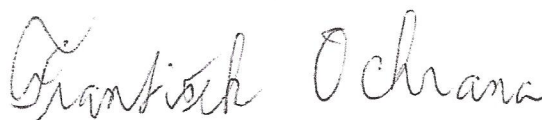
Autoři zvolili přístup od obecného ke specifickému. Východisko tvoří úvodní stať věnovaná analýze adaptačních procesů. Jejich reflexe je vedena jednak v rovině explanačně-epistemické a taktéž i v rovině instrumentální jako množina voleb pro novou trajektorii globální ekonomiky a společnosti. Po této stati, tvořící metodologickou bázi, následuje série konkrétněji orientovaných globálních problémů: války jako globálního problému, ekonomické konvergence, integraci evropských procesů, udržitelnému rozvoji, atd. Jde o problémy, které autoři sborníku shledávají jako relevantní se zřetelem na jejich globální rozměr a dopady.

Zvláštní pozornost je věnována problémům Slovensku. Jsou například zkoumány polarizace bohatství, chudoba, nerovnosti v regionech, nezaměstnanost, stárnutí, změny v penzijním systému a ve vzdělávání.

Celkově konstatuji, že recenzovaná publikace přináší řadu nových pohledů na globální problémy a nabízí systémový pohled na adaptační procesy. Globální problémy jsou systémové povahy. Proto si také žádají systémové (a nikoli parciální) řešení. A právě k tomu přispívá recenzovaná práce.

Závěr: Recenzovaný sborník doporučuji publikovat. Řeší aktuální problémy a obohacuje teorii o nové pohledy na budoucnost EU a Slovenska.

V Praze, dne 28.7. 2015

Prof. PhDr. František Ochraňa, DrSc.

Centrum pro sociální a ekonomické strategie

FSV Univerzity Karlovy v Praze